

A legokosabb gyermekek a világon

Zakar Csilla

Amanda Ripley:

The Smartest Kids in the World: And how they got that way

New York: Simon & Schuster, 2014, p. 320

ISBN-13: 978-1451654431

Amanda Ripley könyvében arra keresi a választ, hogy az iskolás gyerekek egyes országokban hogyan lehetnek okosabbak, mint más országokban, illetve, milyen érzés gyerekek lenni a világ egyik új oktatási szuperhatalmában. A könyv a csillogó felszín alá merül, bemutatja néhány ország oktatási kultúráját, és új megvilágításba helyezi az amerikai oktatási rendszert.

Az író nő hónapokat töltött gyerekekkel, tanárokkal, szülőkkel és olyan emberekkel, akik kreatívan próbálták az oktatást új irányba terelni. Ekkor merült fel benne a kérdés, hogy egyes gyerekek miért tanulnak olyan sokat, míg mások olyan keveset? Könyvében három ország – Dél-Korea, Finnország és Lengyelország – oktatási rendszerét hasonlítja össze az amerikai rendszerrel három amerikai cserediák tapasztalatain keresztül, akik ezekben az országokban töltöttek egy tanévet. Dél-Koreára és Finnországra azért esett a választása, mivel a világ élvonalába tartoznak a tanulmányi eredményeket tekintve, míg Lengyelországot azért választotta, mert nemrég javította magas szintre a tanulmányi eredményeit, annak ellenére, hogy az ország hasonló kihívásokkal küzd, mint az USA többek között nagyarányú a gyermekszegénység.

Néhány országban hihetetlen dolgot sikerült megvalósítani. Gyakorlatilag minden gyereket logikus, kritikai gondolkodásra tanítottak a matematikában, tudományokban és az olvasás témakörében. Nem kizárólag memorizálni tanulták meg a tényeket, hanem megtanulták megoldani a problémát, és alkalmazni a megtanultakat. Azaz arra készültek fel, hogyan éljenek egy modern gazdaságban.

Amerikában a matematika meghatározza a gyerekek jövőjét. Azok a gyerekek, akik magas szintű matematikai osztályba jártak, nagyobb eséllyel diplomáztak főiskolán, az összes egyéb tényezőt figyelmen kívül hagyva, úgymint a származás vagy a jövedelem. Magasabb jövedelemre számíthattak a munkahelyükön a főiskola után. Miért teljesítenek rosszul matematikából az amerikai diákok? A felmérések alapján az amerikai harmadik osztályosok könnyebb matematikai kérdéseket kapnak, mint

Zakar Csilla a Magyar Nemzeti Bank pénzügyi auditora. E-mail: zakarcs@mn.b.hu.

például a korukbeli hongkongi diákok. Ha egy amerikai diák megbukik, akkor az az ő személyes traumája. Nem tudják kezelni sem a diákok, sem a szülők a bukást. Ilyenkor a diák megpróbálja elkerülni azt a tantárgyat, amennyire csak lehet. Az alsóbb osztályosok életében az olvasást, a művészeteket és a magatartást tartják fontosabb készségeknek.

Lengyelország 1997-től kezdődően megreformálta az oktatási rendszerét. Meghatározták az alapvető célokat, az irányvonalat, a részleteket azonban az iskolákra bízták. A tanárok negyedét visszaültették az iskolapadba, hogy fejlesszék a tudásukat. A diákok fejlődésének mérhetővé tételére egységesített vizsgákat írtak elő meghatározott időközönként – ha nem is olyan gyakoriakat, mint az amerikai diákok méréséhez –, az általános iskola végén, a középiskola elején és a középiskola végén.

A finn tanárképzés magas színvonalú és tekintélyes hivatás. Ezzel ellentétben az amerikai főiskolákon a tanári képzés a legkönnyebb szakirány. Az Egyesült Államokban majdnem két és félszer több tanárt képeznek évente, mint amennyire szükség van. Finnországban a tanárok egyenlő félként kezelik a diákokat, nem tanúsítanak túl sok empátiát, és nem skatulyázzák be őket. Az USA-ban ez másképp működik. A tanároknak figyelembe kell venniük a diák családi hátterét, hovatartozását.

Koreában az egész oktatás egyetlen számra redukálódott: ha a teszteredményed jó, akkor ez biztosítja a jó jövőt számodra. Magas pontszámmal felvételt nyersz Korea három legkiemelkedőbb egyetemére, így jó állásod lehet, szép házad és könnyebb életed. Mindenki tisztelni fog. A végzősöknek azonban mindössze 2%-a juthat be ebbe a top 3 intézménybe. Így a koreai gyerekek napjaik nagy részét kemény tanulással töltik.

Az alacsony elvárások és a magas kínálat kombinációja az oktatási rendszert és a tanári szakmát világszerte leértékeli. A legfőbb tanulság abban fogalmazható meg, hogy minden diáknak egy szigorú és magasabb rendű gondolkodásmódot kell elsajátítania ahhoz, hogy boldogulni tudjon a modern világban.